

Kaldenbroekrapport 2008

Een korte en onvolledige impressie van de huidige bijzondere natuurwaarden in natuurgebied het Kaldenbroek, dan wel de gebieden ten zuiden van de Horsterdijk
in de Gemeente Horst aan de Maas.

Dit naar aanleiding van de evaluatie van de “aanwijzing van zeer kwetsbare gebieden” door de Provincie Limburg.

Vereniging Behoud de Parel, Grubbenvorst 12 maart 2008.

De bezwaren vanuit Vereniging Behoud de Parel

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben een evaluatie uitgevoerd van de “aanwijzing van zeer kwetsbare gebieden”. Naar aanleiding van een verzoek van de Gemeente Horst aan de Maas heeft de Provincie Limburg besloten natuurgebied Kaldenbroek (ruimer gezien **het gebied ten zuiden van de Horsterdijk** in de Gemeente Horst aan de Maas) niet langer aan te merken als zijnde “zeer kwetsbaar gebied”. Vereniging Behoud de Parel maakt daar ernstig bezwaar tegen.

Geschiedenis

Natuurgebied Kaldenbroek heeft een roerige ontwikkeling doorgemaakt. Begin 1970 wilde een projectontwikkelaar er een recreatiepark vestigen. Dit leidde vervolgens tot een enorme commotie onder de lokale bevolking. De juridische nasleep kostte de gemeente Grubbenvorst – opgegaan in Gemeente Horst aan de Maas – handen vol geld. Juridisch bleek uiteindelijk dat de (toenmalige) gemeente Grubbenvorst fout zat in haar aanpak. (zie bladzijde 32 van <http://www.grubbenvorstpromotion.eu/bestanden/Historie%20gemeente%20grubbenvorst.pdf>).

Aan de basis van het in december 1978 door de gemeenteraad vastgestelde bestemmingsplan Kaldenbroek stond het rapport van verschillende natuurstudieclubs. In dit bestemmingsplan **prevaleerden natuur- en historische waarden** boven de economische (recreatieve) en agrarische belangen”.

De potentie van dit natuurgebied blijkt inmiddels overduidelijk uit een rapport, geschreven in 1977. De conclusie uit dit rapport is opgenomen in bijlage 1.

Begin 2000 dreigde dit natuurgebied min of meer te verdrogen. De uitmuntende inspanningen van onder andere Provincie Limburg, het Waterschap Peel en Maas en Stichting het Limburgs Landschap keerden het tij op fenomenale wijze. Het potentieel van dit natuurgebied kwam gaandeweg tot wasdom en laat nu – anno 2008 - nog steeds zien dat dit proces nog lang niet ten einde is.

In het rapport “Gebiedsnummer 7, Kaldenbroek” (http://gouvernement.nl/upload/algemeen/Verdroging2005/10_Kaldenbroek.pdf) wordt op blz 7 het volgende geconcludeerd: “*In het kader van de actualisatie van de Ecohydrologische Atlas, concludeert De Mars (in prep.) dat er in het Kaldenbroek in 2003 duidelijke positieve ontwikkelingen te signaleren waren, zoals de toename van grote zeggen, Slangewortel en Waterviolier. Lokaal is op de dalflanken het **veenmosdek** teruggekeerd. Hij merkt het gebied zelfs als één van de weinige herstelde gebieden aan*”.

Kijkend naar de vele inspanningen van de Provincie, het Waterschap, Stichting het Limburgs Landschap, IVN-Maasdorpen – met al hun vrijwilligers – en de gemeente Grubbenvorst door de jaren heen is overduidelijk te concluderen dat men dit natuurgebied is blijven zien als een van de waardevolste natuurgebieden die Limburg rijk is. Ook Provincie Limburg heeft dit aanvankelijk erkend en dit gebied in eerste instantie aangewezen als “zeer kwetsbaar gebied”.

In de ogen van vele kenners kan Kaldenbroek momenteel beschouwd worden als een van de topgebieden van Stichting het Limburgs Landschap en de provincie Limburg.

De gemeente Horst aan de Maas is in haar verzoek aan de provincie inzake het aanwijzen van zeer kwetsbare gebieden veel te gemakkelijk voorbij gegaan aan de natuurwaarden, respectievelijk de Rode Lijstsoorten en de potentie van natuurgebied Kaldenbroek.

Vier bezwaren

1. Het onjuist toepassen van de **basisbeginselen van de reconstructiewet** – het beschermen van o.a. de natuur - en daarmee onherstelbare schade berokkenen aan natuurgebieden, in dit geval aan gebieden ten zuiden van de Horsterdijk, met name natuurgebied Kaldenbroek. *Artikel 5.b. Reconstructiewet: ” ter verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap”.*

2. Het onjuist gebruiken van gegevens aangaande de clustering van gebieden, zowel door de gemeente Horst aan de Maas, als door de Provincie Limburg.
3. Het niet juist, dan wel zeer gebrekkig, evalueren van aanwezige natuurwaarden in natuurgebied Kaldenbroek (ruimer: de gebieden ten zuiden van de Horsterdijk), een gebied ter grootte van bij benadering 200 hectare, door de Provincie Limburg.
4. Het ontbreken van de constatering dat de weilanden (die overduidelijk kenmerken hebben van nat schraalgrasland) in natuurgebied Kaldenbroek destijds – voor 1988 - als verzuringsgevoelig c.q. zeer kwetsbare gebieden hadden moeten worden aangemerkt.

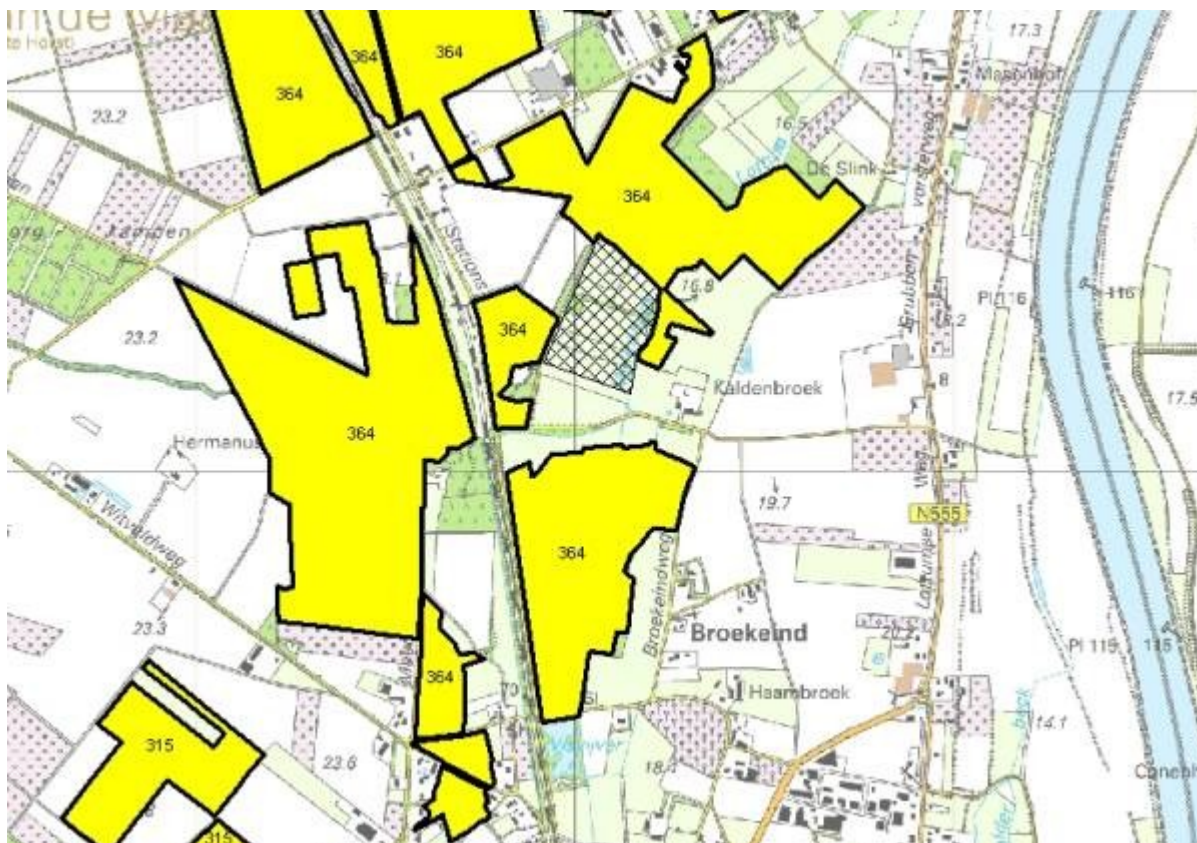
Ad 1. *Het onjuist toepassen van de **basisbeginselen van de reconstructiewet** – het beschermen van o.a. de natuur - en daarmee onherstelbare schade berokkenen aan natuurgebieden, in dit geval aan gebieden ten zuiden van de Horsterdijk, met name natuurgebied Kaldenbroek (artikel 5.b., Reconstructiewet: " ter verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap").*

Een van de redenen die de gemeente Horst aan de Maas in haar argumentatie aanvoert is te lezen in de B&W-nota "Voorbereiding aanwijzing zeer kwetsbare gebieden (t.b.v. uitvoering Wet ammoniak en veehouderij, en meer in bijzonder t.b.v. milieuvergunningverlening voor veehouderijen)". Zie bijlage): *"Delen van clustergebied 'Meerlosebaan' liggen in de nabijheid van het LOG Witveldweg. Voor de vestiging van veehouderijbedrijven (of de uitbreiding van bestaande bedrijven) geldt dat realisering in een zone van 250 meter niet is toegestaan. Deze zone heeft voor de invulling van dat LOG geen rechtstreekse gevolgen. Veel belangrijker is dat voor grote veehouderijen die de IPPC-drempelmaat overschrijden een zware omgevingstoets moet worden uitgevoerd. Naast de tegenprestatie die van de bedrijven wordt verwacht (in de vorm van stalsystemen die een zeer hoge emissiereductie garanderen) moet er vooral rekening mee worden gehouden dat die omgevingstoets een aangrijpingspunt is voor iedereen die milieuvergunningen wil aanpakken. Het verhoogt de motiveringslast. En even verderop: "Ik wil hiermee aangeven dat dit een last kan zijn voor initiatiefnemers in het LOG."*

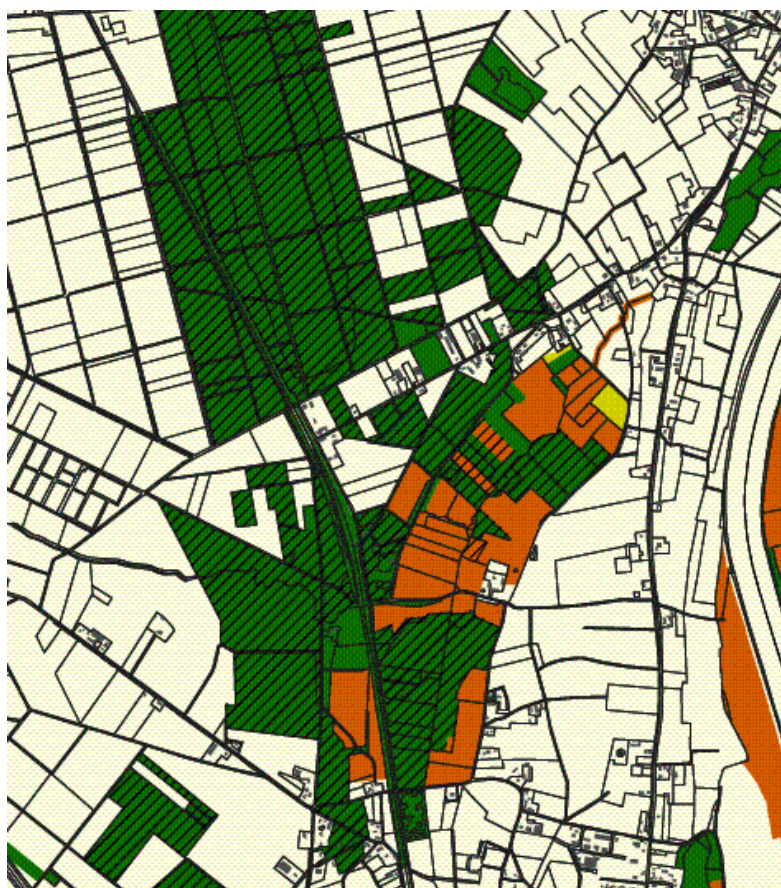
Dit advies van gemeente Horst aan de Maas naar de Provincie Limburg getuigt niet van **behoorlijk bestuur**. Ondanks de bovengeschetste historie van dit natuurgebied en het in ruime mate voorkomen van bijzondere natuurwaarden wordt dit natuurgebied gedegradeert tot "een bosje". Terwijl **de reconstructiewet nu juist beoogt natuurgebieden te ontzien!** De stellingname van gemeente en provincie doen deze doelstelling geweld aan. Vele zeer boze reacties vanuit de politiek (o.a. een interpellatiedebat in de gemeenteraad van Horst aan de Maas), de burgerij, de dorpsraad, en natuurbeschermingsorganisaties waren dan ook een logisch gevolg toen dit B&W besluit "er even door gerommeld werd", zonder de raad hierover te informeren, wetende dat dit zeer veel stof zou doen opwaaien. Behoud de Parel is zeer verbaasd over het feit dat een wethouder - in zijn verzoek aan de provincie - de ontwikkeling van het Landbouwontwikkelingsgebied Witveld nabij Grubbenvorst en de belangen van het Nieuw Gemengd Bedrijf laat prevaleren boven de ontwikkeling van de natuur. Natuur die in ons land al zo vaak het kindje met het badwater blijkt te zijn.

Ad 2. *Het onjuist gebruiken van gegevens aangaande de clustering van gebieden zowel door de gemeente Horst aan de Maas, als de Provincie Limburg.*

2.a. De gemeente Horst aan de Maas en de Provincie Limburg gebruiken de volgende kaart:

Ons inziens moet echter onderstaande kaart gebruikt worden. Deze is afkomstig van: http://www.limburg.nl/upload/pdf/DEF_WAV_EHS_8nov2005_3_600dpi.pdf (“Besluit tot wijziging van het besluit ecologische hoofdstructuur t.b.v. de Wet Ammoniak en Veehouderij Vastgesteld: Gedeputeerde Staten 8 november 2005”).

2.b. Op de bijgevoegde kaart is duidelijk een groene verbindingszone te zien. De groene verbindingszone is op de kaart van gemeente Horst (adviesnota B&W) en in de kaart op blz. 13, Bijlage 1, van G-08-001 (Nota standpuntbepaling Besluit zeer kwetsbare gebieden WAV) weggelaten. Deze verbindingszone – een strook bos - is ongeveer 200 lang en tot 35 meter breed en ligt langs een van de meest ontwikkelde natte schraallanden (o.a. Blauwgraslanden van Noord-Limburg, met maar liefst 13 Rode Lijstsoorten). Ten onrechte (Uav mei 1988) zijn deze weilanden niet opgenomen als zeer kwetsbaar gebied, terwijl deze strook onderdeel is van het zeer kwetsbare gebied.

2.c. De afstand tussen het meest zuidelijk gedeelte – met daarin bijzondere natuurwaarden - en het daarboven gelegen gedeelte is ongeveer 100 meter. Het is dus onjuist, dat de gemeente Horst aan de Maas in haar B&W nota schrijft: *“Bovendien blijkt dat van die cluster de 2 meest zuidelijke delen op grotere afstand dan 100 meter van de rest liggen, zodat ze volgens de provinciale criteria geen onderdeel uitmaken van de rest”*.

Ad 3. *Het niet juist, dan wel zeer gebrekkig, evalueren van aanwezige natuurwaarden in natuurgebied Kaldenbroek (ruimer: de gebieden ten zuiden van de Horsterdijk), een gebied ter grootte van bij benadering 200 hectare, door de Provincie Limburg.*

3.a. Het gestelde 5%-criterium, genoemd in schema 1 Ontwerpbesluit Bijlage 2 G-08-001 op blz. 8 en in de tekst op blz 9, is niet terecht. Overal in Nederland is door de te hoge ammoniakdepositie in de meeste natuurgebieden een verruwing opgetreden, ten koste van de zeldzamere natuurwaarden, zeker in Brabant en Limburg. Ook zijn de zeldzame natuurwaarden juist verdwenen door het teveel aan ammoniak. Dit is een soort van “de slang bijt zich in de staart”. Mocht de daling van ammoniakdepositie doorzetten – wat inzet is van het regeringsbeleid - dan zullen juist de natuurwaarden, die zeer gevoelig zijn ammoniak, vanzelf terugkomen. Daarnaast staat in de WAV niets over dit 5%-criterium en zijn de handvatten in de WAV ruim voldoende om een selectie aangaande de zeer kwetsbare gebieden toe te passen.

3.b. De gemeente Horst aan de Maas stelt in haar B&W-notitie (blz 5): *“De noordelijke helft van het gebied ‘Meerlosebaan’ is van oudsher een zgn. A-gebied en de zuidelijke helft een B-gebied. A-gebieden onderscheiden zich van B-gebieden, omdat deze als zeer waardevol zijn bestempeld. Uit de stukken is onduidelijk of de (niet verwachte) status-verhoging van dit zuidelijk deel gebaseerd op goede ecologische argumenten”*. En verderop: *“Bij de provincie als inspraakreactie inbrengen om het gebied ten zuiden van de Horsterdijk i.v.m. onduidelijkheid over het gewicht van de ecologische argumenten, niet als zeer kwetsbaar aan te wijzen”*.

De gemeente Horst aan de Maas heeft bij de B&W-nota geen stukken bijgevoegd, waaruit blijkt dat WAV art 2, lid 4 voldoende onderzocht is. Zij maakt geen melding van het raadplegen van bijvoorbeeld de site <http://broedvogels.limburg.nl/site/planten/start.HTM> (Natuurgegevens Limburg) een site die overigens aangaande de genoemde gebieden buitengewoon slecht is bijgewerkt. Ook maakt de gemeente Horst aan de Maas en Provincie Limburg geen melding van het gebruik van de website “Ecolog” van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg (helaas heeft Behoud de Patrel geen toegang gehad tot deze website), dan wel andere bronnen die men had kunnen raadplegen, in het bijzonder Het Natuurloket (www.natuurloket.nl)(waarin de gegevens van Ravon en Floron zijn gebundeld) of de gratis site waarneming.nl, waar men op zijn minst al een indicatie kan krijgen van natuurwaarden in natuurgebieden. Opvallend is dat de provincie particulieren die met hun initiatieven mogelijke natuurschade kunnen veroorzaken, naar www.natuurloket.nl verwijzen.

Ook heeft Gemeente Horst aan de Maas het rapport “Bosbeleid, Onderzoek naar waardevolle bossen” (maart 1999) niet meegenomen in haar onderzoek en hier ook niet naar verwezen. Bij punt **3.c.** Meer hierover.

Ondanks de stelling van de provincie, dat een breed scala aan gegevens van soortgroepen is geraadpleegd, blijkt bij de uitwerking nergens dat, behalve de vaatplanten en herpetofauna, deze

gegevens ook gebruikt zijn. Dit kan twee dingen betekenen: of men heeft ze weggemoffeld of van deze soortgroepen zijn onvoldoende gegevens. In het laatste geval ligt het in de rede om aanvullend onderzoek te doen, in ieder geval voor die gebieden die op basis van amfibieën en vaatplanten alleen onvoldoende scores. De aanpak van de provincie Overijssel toont aan dat door aanvullend onderzoek van de soortgroepen mossen, korstmossen, maar vooral paddenstoelen het aantal als zeer kwetsbaar te kwalificeren gebieden dat kleiner is als 50 ha, drastisch toeneemt.

Ook de Provincie Limburg heeft, net als de gemeente Horst aan de Maas, het rapport “**Bosbeleid, Onderzoek naar waardevolle bossen**” (maart 1999) niet meegenomen in haar onderzoek en hier niet naar verwezen. Op blz. 32 wordt Kaldenbroek **expliciet genoemd als een A-locatie**. Hierbij wordt speciaal verwezen naar de Elzen en Berkenbroekbossen en de waardevolle graslanden. In het begeleidende schrijven stelt Drs W.G.N. Wijnen, gedeputeerde voor Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting, Natuur en Landschap het volgende:”Met de selectie van de “**A-locatiewaardige bossen**” wordt nadrukkelijk aangegeven wat de zogenaamde “**kroonjuwelen**” van de **Limburgse bossen zijn**”. En verderop:”....gerichte maatregelen ten behoeve van de instandhouding en ter **bescherming van de waardevolle bosgemeenschappen**. Dit moet onder meer zijn beslag krijgen in de doorwerking van het rapport in **aanliggende beleidsvelden** (facet en sector) als de **ruimtelijke ordening, het milieu en waterhuishoudingsbeleid**...etc.

Het is ons inziens dan ook onbegrijpelijk dat door zowel gemeente Horst aan de Maas als door Provincie Limburg aan dit rapport voorbij gegaan wordt. Immers bossen zijn niet iets “van een paar jaar”. Het lijkt ons dan ook evident dat dit rapport, geschreven in 1999, anno 2008 nog steeds zijn waarde heeft en **beleidsonderdeel is en blijft** van zowel de gemeente Horst aan de Maas, alle andere gemeenten in Limburg en de Provincie Limburg! (zie bijlage 3: begeleidend schrijven door Drs W.G.N. Wijnen).

Terzijde kan ook nog gewezen worden op het belang van het **gebied rondom het voormalige station Lottum**. Dit gebied kenmerkt zich onder andere door **Heide-schraalgraslanden**. Enkele gevonden Rode Lijstsoorten die daar waargenomen zijn: Wilde Thijm, gewoon Sneeuwzwammetje, Heideblauwtje en Groot Dikkopje.

3.c. In de ‘Zienswijzen’ bijlage 1 G-08-001 op blz. 13 staat: “*Dat betekent dat het zuidelijk deel van het gebied (364,2) geen zeer gevoelige natuurdoeltype bevat en evenals het noordelijk deel van het gebied prioriteit 4 krijgt en niet langer als zeer kwetsbaar op de kaart staat*”. Dit gebied is door de Provincie echter niet goed onderzocht. Op de site van de Provincie, waar de Provincie naar verwijst op blz 12 van Ontwerpbesluit Bijlage 2 G-08-001

(<http://broedvogels.limburg.nl/site/planten/start.HTM>) kan men doorklikken naar <http://broedvogels.limburg.nl/site/planten/start.HTM> , een site die overigens aangaande de genoemde gebieden buitengewoon slecht is bijgewerkt, zoals eerder al gesteld. In kilometervak x207 y383, hok 52-46-23, het centrale gebied van Kaldenbroek zagezegd, worden de recentste waarnemingen van 2002 weergegeven. Dit blijkt ook uit de volgende tekst uit Ontwerpbesluit Bijlage 2, G-08-001, blz 15: Schuitwater Gebied 364 noord PR 3, zuid PR 4; Deze gebieden bevatten in het noorden geen zeer gevoelige vegetaties en in het zuiden **een nat schraal grasland met o.a Klein glidkruid**. Hieruit blijkt dat de Provincie Limburg niet beschikt over recente gegevens, dan wel de wil niet toont, om hier over te beschikken. Dit is des te meer bevreemdend, daar de maatregelen die genomen zijn om de verdroging tegen te gaan, pas duidelijk resultaat hadden na 2003! Successievelijk mag er van worden uitgegaan dat alle Natuurwaarden een overeenkomstige progressie laten zien.

De meest recente inventarisaties door onder andere de heer Bart Reintjes, die voor de Stichting Limburgs Landschap deze gebieden inventariseert, heeft in dit kilometervak o.a. maar liefst **17 (!) Rode Lijstsoorten** geïnventariseerd. Een kleine opsomming: Blauwe knoop, Bleke zegge, Brede orchis, Dubbelloof, Klein glidkruid, Kleine zonnedauw, Klokjesgentiaan, Moerashertshooi, Moeraskartelblad, Stekelbrem, Stijve moerasweegbree, Vlottende bies, Wateraardbei, Groot dikkopje, Nitreuze elzesatijnzwam, Waaiertje en Berkenridderzwam.

Toelichting aan de hand van de WAV.

Uit de Wet ammoniak en veehouderij (WAV, geldend op 05-03-08) artikel 2, lid 4 blijkt:

Bij de aanwijzing van gebieden, anders dan bedoeld in het derde lid, als zeer kwetsbaar gebied houden Provinciale Staten uitsluitend rekening met de volgende aspecten:

- a. de gevoeligheid van het voor verzuring gevoelige gebied voor de effecten van ammoniak;
- b. de in het voor verzuring gevoelige gebied aanwezige natuurwaarden;
- c. de ecologische samenhang binnen het voor verzuring gevoelige gebied of van dat gebied met een of meer andere gebieden die als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen;
- d. de grootte van het voor verzuring gevoelige gebied;
- e. de gevolgen van de aanwijzing voor bestaande veehouderijen, voorzover de ecologische samenhang tussen de zeer kwetsbare gebieden daardoor niet wordt aangetast en geen verlies van bijzondere natuurwaarden optreedt.

Uit de WAV art 2, lid 4 blijkt vervolgens ook:

ad a. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen kwetsbare natuurdoeltypen met een kritische depositiewaarde tussen 1400 en 2400 mol N per ha per jaar en zeer kwetsbare natuur doeltypen met een kritische depositiewaarde kleiner dan 1400 mol N per ha per jaar.

De meest recente inventarisatie (2007) van het gebied ten zuiden van de Horsterdijk/Kaldenbroek laat zien dat binnen de aangewezen verzuringsgevoelige gebieden wel degelijk natuurdoeltypen, dan wel rode lijstsoorten voorkomen, die gevoelig zijn voor minder dan 1400 mol N/jaar/hectare.

Een “quick scan” van afgelopen jaar door de heer Bart Reintjes (die voor de SLL deze gebieden inventariseert), leverde de volgende Rode Lijstsoorten op in de broekbossen: Moeraskartelblad, Dubbelloof, Stekelbrem, Groot dikkopje, Waaiertje, Berkenridderzwam en Nitreuze elzasatijnzwam. Hij komt deze zomer met verdere inventarisaties, die volgens hem veelbelovend zijn.

Overigens is de gemeente Horst aan de Maas en de Provincie Limburg op de hoogte van de **enorme ammoniakdepositie** in onze regio. Waardes tussen de 2500 en 3500 mol N/Hec/Jaar zijn normaal en veel te hoog voor deze zeer kwetsbare gebieden. Meer ammoniak kunnen deze bovengenoemde gebieden niet aan.

Ad b. De aanwezige natuurwaarden worden voor een belangrijk deel bepaald door de zeldzaamheid van de aanwezige flora en fauna en het belang van het behoud van deze natuur voor de realisatie van de EHS.

De meest recente inventarisatie (2007) van het gebied ten zuiden van de Horsterdijk / Kaldenbroek (o.a. door de heer Bart Reintjes) laat zien dat binnen de aangewezen verzuringsgevoelige gebieden wel degelijk soorten voorkomen, met name de zeldzame Rode Lijstsoorten die van groot belang zijn voor het behoud van deze natuur aangaande de realisatie van de EHS. De voorkomende natuurwaarden die onderzocht dienen te worden zijn niet enkel vaatplanten. De wet laat duidelijk zien dat de volgende typen flora en fauna in een onderzoek mee genomen moeten worden, gevoelig voor ammoniak: Herpetofauna (amfibieën en reptielen), vlinders, libellen, paddenstoelen, korstmossen, blad en levermossen en vaatplanten. Het belang van zeldzame vaatplanten is ogenschijnlijk het meest voor de hand liggende gegeven. Echter biotopen zijn een samenwerking - wisselwerking tussen alle bovengenoemde facetten, deze had men nog aan kunnen vullen met anderen zoals aaltjes, bacteriën, schimmels etc. Een van het meest onderschatte belangen is daarbij de wereld van de paddenstoelen, c.q. schimmels. Deze zorgen door hun mycelium o.a. voor een

bescherming van de wortels van vaatplanten. In de land en tuinbouw is het belang van dit gegeven de laatste jaren steeds meer herkend en actueel. Voor een goede en gezonde natuur is het daarom van groot belang dat juist paddenstoelen bescherming hebben door de wet. Het niet meenemen van paddenstoelen in het vaststellen van zeldzame natuurwaarden – wetenschappelijk onderzoek! - is dan ook een misser van jewelste!

Om bij deze een aantal Rode lijstsoorten aangaande paddenstoelen te laten zien, geïnventariseerd door de heer Schoenmaker, het volgende:

	RL	locatie	periode
Moerasleemhoed	KW	ruig weitje	85-90
Kogelhoutskoolzwam	KW	Zuidelijk elzenbroek	85-90
Plooiplaatzwammetje	BE	ruig weitje	85-90
Donkere bossatijnzwam	GE	Zuidelijk berkenbroek	85-90
Nitreuse elzesatijnzwam	KW	Zuidelijk elzenbroek	85-90
Dwergsatijnzwam	KW	Zuidelijk berkenbroek	85-90
Sterspoorsatijnzwam	KW	ruig weitje	85-90
Geringde vaalhoed	BE	Zuidelijk elzenbroek	85-90
Dennenslijmkop	BE	Dennebos t.w. Kaldenbroek	85-90
Grote moeraszwavelkop	KW	Noordelijk berkenbroek	85-90
Wolvezelkop	KW	Zuidelijk berkenbroek	85-90
Kruidige melkzwam	KW	Zuidelijke berkenbroek	85-90
Roodbruine melkzwam	GE	Zuidelijk berkenbroek	85-90
Roodgrijze melkzwam	KW	Zuidelijk berkenbroek	85-90
Groene glibberzwam	KW	Zuidelijk berkenbroek	85-90
Rafelige parasolzwam	BE	ruig weitje (droge westrand)	85-90
Gladsporig pekzwammetje	BE	onbekend (brandplek)	85-90
Rondsporig perkzwammetje	BE	idem	85-90
Bitter boleet	KW	Wegberm zuidelijk elzenbroek	85-90

Soorten die zeer gevoelig zijn voor ammoniak zijn: Dwergsatijnzwam, Sterspoorsatijnzwam, Dennenslijmkop, Wolvezelkop, Kruidige melkzwam, Roodgrijze melkzwam, Groene glibberzwam en Rafelige parasolzwam. Niettemin tonen deze oudere gegevens aan dat het gebied in potentie vele RL-soorten herbergt. Voor paddenstoelen moet men wel meerdere jaren op rij inventariseren om een goed beeld te krijgen. Aanvullend onderzoek zal dit ongetwijfeld aan het licht brengen.

In het Elzen-Berkenbroekbossen komen tal van ammoniak gevoelige bladmossen voor. Aangezien deze Elzen-Berkenbroekbossen zich zeer goed hersteld hebben is het zeer aannemelijk dat ook deze mossen zich hersteld hebben. Hier is ook geen wetenschappelijk onderzoek naar gedaan.

De Provincie Overijssel heeft in deze een duidelijk veel beter onderzoek laten verrichten. Zij hebben dit wetenschappelijk aangepakt. De resultaten van hun onderzoek zijn dan ook zeer waardevol gebleken. Zie: *“Gebruik van ecologische gegevens bij de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden Wet Ammoniak en veehouderij”* door de Provincie Overijssel. In dit rapport worden tal van onderzoeksbureaus genoemd.

De gemeente Horst aan de Maas en de Provincie Limburg hadden de **randen** van de

verzuringgevoelige gebieden ten zuiden van de Horsterdijk/Kaldenbroek dienen te onderzoeken. Aangrenzende percelen o.a. Dotterbloemhooilanden en nat schraalland (o.a. Blauwgraslanden), bevatten vele zeldzame Rode Lijsoorten die in de randen van de voor verzuringgevoelig aangewezen gebieden voorkomen!

*Ad c. Onder ecologische samenhang wordt verstaan de samenhang tussen plant en- en diersoorten in een gebied of regio. Aangezien alle gebieden deel uit maken van de ecologische hoofdstructuur en daardoor deel uit maken van een ecologische samenhang in de regio is dit niet verder als **onderscheidend criteria** meegenomen.*

De totale ecologische samenhang is **niet** onderzocht. Hoewel die samenhang in bovenstaande cursieve tekst als niet relevant beschouwd wordt, toch een opmerking hierover. De buiten de voor verzuringgevoelig aangewezen gebieden blijken zeer hoge natuurwaardes te bevatten. Hierin is reeds een bevestigende opmerking gemaakt door de Provincie Limburg op blz 13 van de bijlage 1 G-08-001: “2) Het zuidelijk deel van gebied 364 (voormalig B-gebied 364,2) is onder andere op basis van de aanwezigheid van een **goed ontwikkeld nat schraalgrasland** in het Kaldenbroek op de kaarten bij het ontwerp-besluit aangewezen **als zeer kwetsbaar**”. Dit nat schraalland is al meer dan 30 jaar (o.a. Rapport Kaldenbroek 1977) goed ontwikkeld, **dus de opmerking dat de aanleg pas na 1988 zou hebben plaatsgevonden is onjuist!** Hooguit is er in het bestemmingsplan in technisch opzicht (dus op papier) en in de eigendomsituatie wat veranderd.

Beheersinvesteringen van het Limburgs Landschap in de afgelopen jaren hebben de natuurwaarde van het gebied nog verder toenemen. De oppervlak van dit schraalland bedraagt (>5ha) en zou als zelfstandig element van <50 ha al als **zeer kwetsbaar** moeten worden aangewezen. Ook de ander weilanden in dit gebied zijn overwegend natte schraalgraslanden, zie rapport Kaldenbroek 1977, de vakken D4 D5 D6 en E4 E5 en E6, zie ook punt 4. Juist deze gebieden zijn daarbij zogenaamde “**zadenbanken**” voor de nabij gelegen momenteel aangewezen verzuringgevoelige gebieden. Het is daarom van evident belang deze gebieden te betrekken in een alomvattende visie en mee te nemen als “**onderscheidend criterium**”.

Ad d. De omvang van een gebied is belangrijk. Gebieden kleiner dan 50 ha. kunnen alleen in zeer uitzonderlijke gevallen worden aangewezen (namelijk als het een gebied met zeer grote natuurwaarden betreft). Voor de bepaling van de grootte is gekozen om gebieden die binnen 100 meter van elkaar gelegen zijn te beschouwen als één gebied.

Het gebied is groter dan 50 hectare, zoals eerder gesteld. De kaarten die de gemeente Horst aan de Maas en de Provincie Limburg hanteren zijn niet juist. Het argument “kleiner dan 50 hectare” is dus onjuist. Het meest zuidelijk gelegen gebied is binnen een afstand van 100 meter en dient wel degelijk mee te tellen als verzuringgevoelig gebied. Zelfs al zou men deze gebieden willen indelen in “kleiner dan 50 hectare” dan is reeds aangetoond – middels inventarisatie van de heer Bart Reintjes - dat aan alle voorwaarden voldaan is.

Ad 4. *Het ontbreken van de constatering dat de weilanden (die overduidelijk kenmerken hebben van nat schraalgrasland) in natuurgebied Kaldenbroek destijds – voor 1988 - als verzuringgevoelig c.q. zeer kwetsbare gebieden hadden moeten worden aangemerkt.*

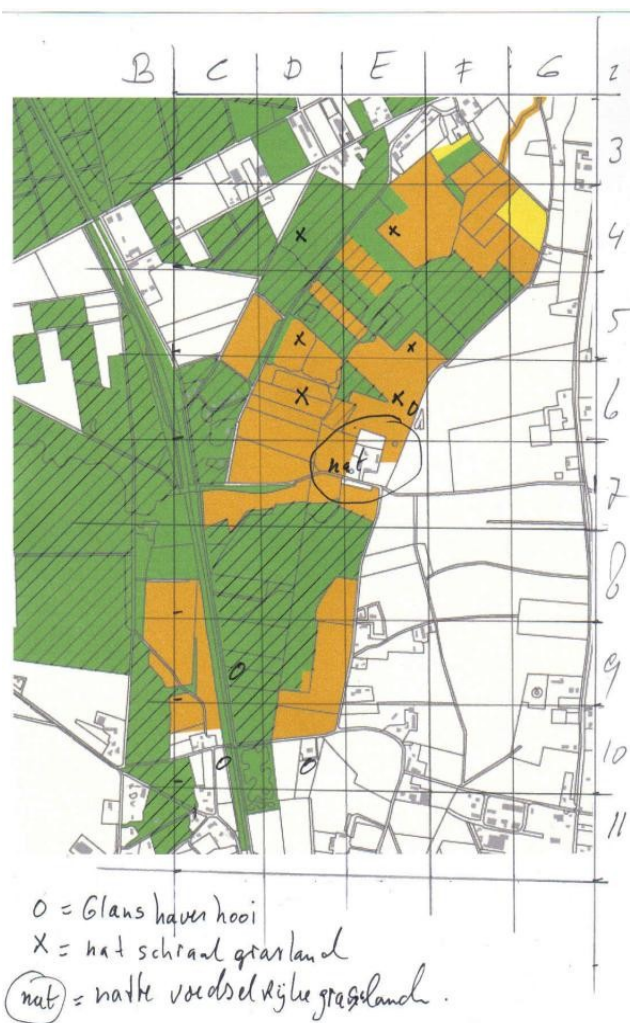
Op blz 4 van het Ontwerpbesluit Bijlage 2 G-08-001 staat: “De inhoud van het begrip “voor verzuring gevoelig gebied” was geregeld in de artikelen 1 tot en met 3 van de bij de Interimwet ammoniak en veehouderij behorende Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij (Uav). Op grond van die regeling werden als voor verzuring gevoelig gebied aangemerkt:

a) bossen, natuurterreinen en landschapselementen die gelegen zijn op voor verzuring gevoelige grond en een oppervlakte hebben van ten minste 5 ha of door de gemeenteraad bij verordening krachtens de Gemeentewet op een bij die verordening behorende kaart als voor verzuring gevoelig gebied zijn aangewezen;

b) de natuurterreinen “schraalland”, “duinterrein ” en “hoogveen” en het landschapselement

“bloemdijk” die een oppervlakte hebben van ten minste 5 ha of door de gemeenteraad bij verordening krachtens de Gemeentewet op een bij die verordening behorende kaart als voor verzuring gevoelig gebied zijn aangewezen. Daarnaast gold ingevolge de Uav voor zowel de onder a als b genoemde gebieden dat de aanleg of begrenzing ervan uiterlijk 1 mei 1988 moest hebben plaatsgevonden. Na 1 mei 1988 aangelegde of begrensde natuur kan dus nooit als voor verzuring gevoelig gebied worden aangemerkt.

In het rapport over Kaldenbroek (1977), met medewerking van Meander, Ortholaan, Milieufederatie, Sax en Bartels en het Limburgs Landschap, staat op blz. 20 een opsomming van de natte schraalgraslanden en de betreffende vakken. Het betreft hier dus overduidelijk reeds bestaande natuur, die niet hoeft worden aangelegd. Bij het opstellen van het rapport is destijds ook gecommuniceerd met dr. Ruud van der Meijden van het Rijksherbarium in Leiden (helaas vorig jaar overleden). Hij heeft zich destijds lovend uitgelaten over de **grondigheid en kwaliteit van het rapport!** Deze verzuringsgevoelige gebieden hadden dus destijds – mei 1988 – moeten worden aangemeld. De totale oppervlakte is ongeveer 15 hectare. De oorspronkelijke vakkenkaart uit het Kaldenbroekrapport 1977 is overgetekend op de reeds gebruikte EHS kaart. Met een kruisje in de betreffende vakken zijn de natte schraallanden aangegeven.

Onderstaande een scan van blz 20 waarin deze natte schraallanden genoemd worden:

- moerasdooptuilen en rosse vossstaart is de vegetatie opgebouwd.
- PH Natuurvegetaties.**
Deze komen in Kaldendrook maar op een plaats voor, namelijk op de muren van de oude kastenboerderij. {E7}. De vegetatie bestaat uit gele heidebomen, nuurven en steenheekvaeren.
- Akkervegetaties.**
AA Akkers op relatief vruchtbare (zand)gronden. Dit type akkers komt uitsluitend op de hoog gelegen gronden buiten de oude Maasarm voor. Het heideachtig deel van Kaldendrook bestaat uit dit type akkervegetatie, dat gekenmerkt wordt door soorten als schapezuuring, akkerrioolle, korenbloem, zandkrakel, windeval, vliegvlake, knopkruid, gewone spurrie, kleine leeuwenklauw, eenjarige barbloem en gewone reigersnek.
- AB** Akkers op relatief voedselrijke gronden. Deze akkers zijn op de laag gelegen gronden aan te treffen. Ze liggen verspreid door Kaldendrook en zijn vooral te vinden in het noordelijk gedeelte.
- Dit vegetatietype bestaat uit soorten als klapperos, gaarwe overnede, gele ganzenbloem, akkerandoom, akkerleumoeke, duivelkruid, kromhals, perzikkruid, kruonleekkruid, steenkrakel, middelst vergiet met en krosse melkdistel.
- BOGrossvegetaties.**
III Geelsten (of vrijwel gestoken) rietvegetaties. Het voorkomen van dit vegetatietype is beperkt tot enkele kleine stukjes in het zuid-westelijk deel van Kaldendrook. (CB en CD).
- Dit type bestaat vrijwel alleen uit riet. Hier en daar het uit bijmenging van heidegras.
- IB** Geelsten vegetaties van hoge heidebomen. Deze vegetaties komen voor langs de houtwalzer Moerbeek en op de natte, drassige plaatsen. (DS, DE, ES).
- Ze bestaan uit riet, kalmes, grote lijnblinde, holpijs, grote opsluip en gele lis.
- IK** Heide.
- KS** Droge heide met een dominantie van struikheide soorten (of met slechts weinig) dopende. Deze heide vormt de ondergroei van dennen- en loofbossen die te vinden zijn in het noordwestelijk deel van Kaldendrook. (DA en ES).
- Naast struikheide bestaat deze vegetatie uit steenbomen en lochtige smele.
- Graslanden.**
GS Vochtige tot natte, schrale, verruigde graslanden, die veelal als hooiland in gebruik zijn.
- Deze graslanden zijn in Kaldendrook aan weerszijden van de houtwalzer Moerbeek te vinden. (EA, ES, DA, DS, DE en EB).
- De graslanden bestaan uit soorten als veldrus, plevins, grote rietelaar, dotterbloem, theeijstige zegge, gewone zegge, gevleete orchis, kruipend struisgras, pijlwortel, torenkruis, klein glidkruid en veelsoortige wiidies.
- GH** Nette voedselrijke graslanden, zowel als weiland en als hooiland in gebruik.
- Deze weiden- en hooilanden zijn ook weer aan weerszijden van de houtwalzer Moerbeek te vinden.
- De graslanden bestaan uit de volgende plantensoorten: gewone witbol, kale jonker, pijlwortel, scherpe boterbloem, koelebloem, penningkruid, moerasvrijskruid, zegge, rode gras, rode vergiet met en geleite vossstaart.
- 20 -
- IV** Droge schrale graslanden.
- Dit type grasland komt maar weinig voor in Kaldendrook. Het is aan te treffen op de hoge, droge (zand)gronden in het westelijk deel van het gebied. (DA, DE en DS).
- Deze graslanden bestaan uit planten als schapezuuring, st. jankkruid, zandloze, vriesgieting, nuurper, smalblikke, zandzegge, gewone struisgras, grasakkele, schapegras, rood zwengras en kruipend struisgras.
- GS** Glasheerhooilanden en weilanden.
- Van dit type grasland zijn geen weiden- of hooilanden te vinden in Kaldendrook. Langs raaisgrasweilanden en langs wegen en sloten komt dit type voor op zandige plaatsen. Vooral in het zuidwestelijk deel van Kaldendrook. (DI, DO, D9 en E6).
- Glasheerhooilanden zijn opgebouwd uit planten als frans raaisgras, grote bevernel, wilde geen, zeepkruid, glad walstro, ecit walstro, grasvlake en rijnzandklokke.
- GR** Droge raaisgrasweilanden; de bekende soortname overnede weiden.
- Deze weilanden liggen verspreid door Kaldendrook op de met droge gedeelten van de oude Maasloop.
- De vegetatie van deze graslanden bestaat uit planten als engels raaisgras, tiniothe, veldbeedgras, ruw beedgras, witte klaver, grote weegbreed en paardeloos.
- BL** Blauwgrasweilanden.
- Deze vegetaties komen plaatselijk voor langs de houtwalzer Moerbeek en langs en in sloten in het noordelijk deel van Kaldendrook. (ES, EA, FA)
- De weilanden zijn samengesteld uit planten als overnede, valsteraan, kaststaart, moerasdooptuilen, bloemig witgeroosje, snijruis, bitterzoet.

Delen van het nat schraalland zijn afgelopen jaren gemaaid en geplagd door SLL en vrijwilligers van het IVN – Maasdorpen. Zie hiervoor ook de bijlage 2 “Een reflectie” door de heer Bart Reintjes. De twee genoemde gebieden, die tot de top van Limburg behoren aangaande schraalgraslanden met o.a. Blauwgrasland Habitat type H 6410 en zwak gebufferde vennen H 3130 - en Dotterbloemhooilanden zijn zonder enige twijfel een potentiële zadenbank van groot natuurwetenschappelijk belang. Aangaande deze dotterbloemhooiland en schraalgraslanden ontvangt SLL subsidie, voor de ontwikkeling hiervan, o.a. maaibeheer, met veelbelovende resultaten – o.a. zeer grote populaties zeldzaam Moeraskartelblad, Klein glidkruid en Blauwe knoop.

De Provincie Limburg dient deze nat schraallanden dus alsnog aan te merken als zijnde verzuringsgevoelig c.q. zeer kwetsbaar gebied.

Conclusies en aanbevelingen aan de gemeente Horst aan de Maas en de Provincie Limburg.

Conclusies:

1. Het onderzoek naar alle natuurwaarden ten zuiden van de Horsterdijk/Kaldenbroek door de gemeente Horst aan de Maas en Provincie Limburg is overduidelijk ver onder de maat.
2. Ook de gegevens waar men over blijkt te beschikken zijn niet toereikend en blijken niet recent te zijn. Er is geen aanvullend wetenschappelijk onderzoek gedaan om een juiste inschatting te maken van de voorkomende natuurwaarden. De argumentatie van Gemeente Horst aan de Maas en Provincie Limburg is daardoor niet correct.
3. Het 5 % criterium komt niet voor in de WAV en dient derhalve te vervallen.
4. De omringende weilanden, zijnde van oorsprong nat schraalland, dienen aangemerkt te worden als zijnde verzuringsgevoelig c.q. zeer kwetsbare gebieden.

Aanbevelingen:

1. Het onderzoek en het vaststellen welke gebieden zeer kwetsbaar/verzuringsgevoelig zijn, dient door de gemeente Horst aan de Maas en de Provincie Limburg te worden overgedaan en wel volgens wettelijke regels aangaande Uav / WAV en alle ander relevante Nederlandse en Europese wetgeving.
2. De beleidsvrijheid die elke gemeente en provincie heeft inzake deze, dient meegenomen te worden in haar besluitvorming, zeker daar nu al is vastgesteld middels inventarisaties o.a. door de heer Reintjes, dat **alle gebieden** ten zuiden van de Horsterdijk/Kaldenbroek, destijds aangemerkt als zijnde verzuringsgevoelig c.q. zeer kwetsbaar gebied, zeer belangrijke (natuurwetenschappelijke) natuurwaarden blijken te bevatten.

André Vollenberg

Namens Vereniging Behoud de Parel

Winterheide 3

5971 GD GRUBBENVORST

12 maart 2008/BdP/WH/0003

Bijlage 1 : Rapport Kaldenbroek 1977 Conclusie

KONKLUSIE.

In het voorgaande is duidelijk naar voren gekomen, dat de flora van Kaldenbroek, nationaal gezien, als 'floristisch uitstekend' kan worden aangeduid. De vegetatie van Kaldenbroek kan voor het grootste deel met 'goed' en voor een klein deel met 'zeer goed' worden aangeduid. Enkele vegetatietypen, die de waardering 'goed' of 'zeer goed' krijgen, zijn Europees gezien sterk bedreigd, waaronder de elzen- en berkenbroekbossen de natte graslanden en de moeras- en oevervegetaties. De aanwezigheid van dergelijke vegetatietypen in Kaldenbroek geeft de waarde van dit gebied goed weer. Een gebied dat veel overeenkomsten vertoont met Kaldenbroek is het Zwart Water bij Venlo. Dit gebied wordt door Van der Meijden (1976) betiteld als "een natuurmonument van uitzonderlijke nationale betekenis" (blz.15). Daar de floristische waarderungen van beide gebieden overeenkomen geldt de kwalifikatie "een natuurmonument van uitzonderlijke nationale betekenis" ook voor Kaldenbroek.

Het voorgaande toont aan, dat men niet alleen met de regionale waarde van Kaldenbroek rekening moet houden, maar ook met de nationale en zelfs internationale waarde van het gebied.

Het is daarom van groot belang Kaldenbroek te beschermen tegen allerlei storende invloeden die de waarde van dit gebied kunnen verminderen.

Bijlage 2 : “Een reflectie”, door Bart Reintjes.

Een reflectie op de mogelijke gevolgen van vestiging van intensieve bioindustrie voor de natuurwaarden in Kaldenbroek.

Bart Reintjes

Reacties/ toelichting op dit stuk:

NHTV Internationale Hogeschool Breda: 076-5302203

Thuis: 013-4636238,

Werk: reintjes.l@nhtv.nl

Dit stuk is geschreven op persoonlijke titel en is gebaseerd op 10 jaar vegetatieonderzoek in Kaldenbroek.

Inleiding

Al in de jaren 70 (Kaldenbroekrapport Natuurvereniging Meander, 1977) werd al geconcludeerd dat Kaldenbroek wat betreft graslanden een zeer grote natuurwaarde had. We hebben het over een gaaf ‘beekdallandschap’ wat gelegen is in een voormalige maasmeander. Een kleinschalig landschap van broekbossen, hooilandjes, houtwallen en hagen.

Stichting het Limburgs Landschap heeft een groot aantal terreinen in de jaren ‘90 in bezit gekregen en is begonnen met het oorspronkelijke beheer van hooien in de restanten schraalgraslanden die nog over waren. De achteruitgang van de natuurwaarde in de jaren ‘70 en ‘80 is gestopt. **De laatste tien jaar zien we, met name dankzij het beheer van het Limburgs Landschap, de waarde voor met name de flora ieder jaar toenemen, zodat we nu te maken hebben met één van de meest waardevolle graslanden van Noord- en Midden Limburg.**

Natuurwaarden

De belangrijkste natuurwaarde van Kaldenbroek liggen in de goed ontwikkelde schraalgraslanden. Zoals vormen van Blauwgrasland en de schrale vorm van Veldrusgrasland . Deze graslanden worden gekenmerkt door de veelheid van plantensoorten zoals Blauwe zegge, Orchideeën, Blauwe knoop en Klokjesgentiaan (aanwezig in Kaldenbroek).

Dat deze hooilanden van zowel Nederlands, maar zelf van **Europees belang** zijn, blijkt wel uit het volgende:

-Het is **Habitatype H6410 Blauwgraslanden (en de schralere vorm van Veldrusgrasland)**: een habitatype waarvoor Nederland binnen de EU een zeer grote verantwoordelijkheid draagt (zie o.a. artikelen in de Levende Natuur november 2007 van Schaminee et al en Aggenbach et al).

-Binnen Nederland komt de associatie Blauwgrasland momenteel met **minder dan 30 ha** (in de 19de eeuw waren en nog tienduizenden hectaren Blauwgrasland in Nederland aanwezig) voor. Veel van deze gebieden staan ook nog eens sterk onder druk.

-Vanwege de gewenste geografische spreiding en risico spreiding **streeft het Ministerie van LNV naar behoud van de oppervlakte en huidige kwaliteit van Blauwgraslanden** (Ministerie van LNV, 2006a, Nature 2000 doelendocument. Versie 1.1 juni 2006).

-De **belangrijkste potenties van herstel** van Blauwgraslanden (blijkt uit onderzoek) bied

het **beekdallandschap** (dit blijkt ook wel uit de resultaten van het beheer in Kaldenbroek).

-Behalve restanten van Blauwgrasland in Kaldenbroek komen ook andere typen graslanden voor, die internationaal ook van groot belang zijn, zoals **goed ontwikkelde Dotterbloemhooiland en Kleine Zegge graslanden Veldrusgraslanden**.

-Het Limburgs Landschap krijgt dan ook geld om **speciaal beheer** te voeren om deze bijzondere flora in stand te houden. Onder ander om een hooiland beheer te voeren met speciaal aangepast beheer (wetlandtrack).

In een aantal graslanden komen ook bijzonder **venvegetaties voor van het Habitatype H3130 (Zwak gebufferde vennen)**. Ook voor dit habitatype heeft Nederland weer een Europese verantwoordelijkheid. Deze zwakgebufferde vennen worden gekenmerkt door de aanwezigheid van Pilvaren, Vlottende bies, Moerashertshooi en Stijve Moerasweegbree. Rode Lijstsoorten die in Kaldenbroek voorkomen.

Tenslotte is Kaldenbroek van belang voor **Broekbossen**. Vooral het **Berkenbroekbos** is zeldzaam in Nederland. Goed ontwikkelt Elzenbroekbos en Berkenbroekbos komt ook voor in Kaldenbroek (zie ook nota bosbeheer van de provincie, 1997). Het betreft hier dan ook een A locatie.

Natuurwaarden in relatie met vestiging bio-industrie

Als je kijkt naar de natuurwaarde van Kaldenbroek, en met name naar de vegetatie, dan zijn de belangrijkste waarden de schrale graslanden (Blauwgrasland, Schrale vorm van Veldrusgrasland, Kleine zegge verbond en Dotterbloemhooiland,), Zwakgebufferde vennen en Broekbossen (met name Berkenbroekbos). **Bij al deze natuurwaarde is een bepaalde vorm van voedselarmoede een belangrijke voorwaarden. Juist bemesting (grotere neerslag ammoniak) en verzuring vormen, naast verdroging en het wegvallen van de kweldruk, het grootste probleem. Wat betreft de verdroging, hieraan wordt door speciale maatregelen vanuit het Limburgs landschap aan gewerkt.**

Echter een (nog) grotere ammoniakdruk (vermesting/ verzuring) of een vermindering van de kweldruk, vanuit de omgeving kan, nee hoogstwaarschijnlijk vormt, de nekslag voor deze wel heel bijzondere natuurwaarde.

Het is met name zonde omdat deze bijzondere natuurwaarden (verschillende type schraalgraslanden), in tegenstelling tot veel andere natuurterreinen Nederland, in Kaldenbroek de laatste jaren door het beheer van het Limburg Landschap, steeds waardevoller worden.

Je zou zelfs kunnen zeggen dat Kaldenbroek nu nog niet is aangemerkt als Nature 2000 gebied, maar waren we 10 jaar verder geweest (2017), dan zou dit goed anders kunnen zijn geweest.

Natuurlijk kan je voor het geld, maar ook voor de daarbijbehorende stank gaan. Houdt er dan rekening mee, dat je een zeer waardevol (ook cultuurhistorisch en recreatief aantrekkelijk) landschap en de daarbij behorende natuurwaarde mogelijk naar de bliksem hebt geholpen.

Mensen die tussen Blitterswijk en Ooien (in de buurt van het Roekenbosch) komen, weten wat er kan gebeuren als je niet kritisch genoeg kijkt naar de vestiging van bedrijven die stank veroorzaken. Het daar aanwezige composteringsbedrijf is niet alleen voor de leefomgeving en gezondheid van mensen funest, maar is ook de nekslag geweest voor de bijzonder stroomdalvegetatie die in directe nabijheid aanwezig was. En dan praten we over een vegetatie die veel minder kwetsbaar voor verzuring en vermesting is dan

bijvoorbeeld zwakgebufferde vennen.

Er is een artikel van de auteur voor het Natuurhistorisch Maandblad in voorbereiding, dat zal ingaan op de natuurwaarde (en kwetsbaarheid) van met name enkele graslanden in Kaldenbroek. Verder is in het themanummer over 75 jaar Stichting het Limburgs Landschap van het Natuurhistorisch Maandblad (maart 2007), een artikel gepubliceerd over het zeldzame Moeraskartelblad in Kaldenbroek.

Ik wens de iedereen die hierover moet beslissen veel wijsheid toe. Maar ik wil alleen zeggen: wat je aan bijzondere waarden in je woonomgeving hebt, dat weet je. Wat je krijgt, na vestiging van dit soort bedrijven, dat is maar afwachten. Eén ding is in ieder geval de laatste twintig jaar in Nederland duidelijk geworden. Hebben zich dit soort bedrijven eenmaal gevestigd, dan krijg je ze bijna niet meer weg. Ook al voldoen ze niet aan de milieunormen en vormen ze een enorme rem op de ontwikkeling van een gebied. Zie bijvoorbeeld de geschiedenis van het voormalige 'champignoncomposteringsbedrijf' in Milsbeek.

Bart Reintjes

7 december 2007

Stukje wat in de Kwekker heeft gestaan (ledenblad IVN 'de Maasdorpen')

Nieuwe Rode Lijstsoorten ontdekt in het 'Ruig Weitje' Kaldenbroek.

Het hooiland waar we als VNeLgroep het meest hebben gewerkt, wordt het 'Ruig Weitje' genoemd. We hebben er gehooid en opslag verwijderd en het Limburgs Landschap heeft een deel van het perceel geplagd. In de afgelopen jaren zijn regelmatig de resultaten in dit perceel in de Kwekker besproken. Bijna ieder jaar worden in dit perceel nieuwe bijzondere plantensoorten aangetroffen. Ook dit jaar zijn weer drie nieuwe Rode Lijstsoorten aangetroffen. De meest bijzonder soort is Stijve moerasweegbree (*Echinodorus ranunculoides*, RLstatus bedreigd). Een zeldzame en bedreigde soort in Nederland, die kenmerkend voor open periodiek overstroomde matig voedselrijke zandgrond en venranden is. Een andere bijzondere soort is Bleke zegge (*Carex pallescens*, RLstatus kwetsbaar). Een kensoort voor kapvlakten en houtwallen. Bleke zegge is het minst zeldzaam in Zuid Limburg. In de rest van Nederland is de soort zeer zeldzaam en gaat sterk achteruit. In het 'Ruig Weitje' staat Bleke zegge aan de rand van het perceel, op een voormalig bosje van berk, wilg en ratelpopulier.

Tenslotte is ook Klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe*, RLstatus gevoelig) verschenen op het geplagde deel.

Andere Rode Lijstsoorten van Nederland die in het 'Ruig Weitje' worden aangetroffen zijn onder andere Klein glidkruid, Blauwe knoop, Moeraskartelblad, Stekelbrem, Wateraardbei, Kamvaren, Vlottende bies en Moerashertshooi. In totaal zijn 12 soorten uit de Rode Lijst van Nederland in het perceel aanwezig. Verder worden nog tientallen andere kensoorten van vooral zwakgebufferde vennen en natte schraalgraslanden (Veldrus, Kleine zegge en Blauwgraslanden) aangetroffen. Daarmee is het één van de belangrijkste hooilandpercelen van Noord- en Midden Limburg (auteur Bart Reintjes).

Bijlage 3 : Onderzoek waardevolle bossen

drs. W.G.N. Wijnen
Lid Gedeputeerde Staten

Provincie
Limburg

GEMEENTE HORST				
Reg.No.:				
Ingek.	26 APR 1999			
d.d.				
Geslacht	Sam.	Ald.	Ald.	Burg.
		GV		

Aan
Geadresseerde

Is ingeboekt onder no. 99.002000
aa 9604-'99
afd. R.O.N

Hoofdgroep	: RGV/RN	Behandeld	: L. Hoefnagels
Faxnr.	: (043) 389 79 77	Doorkiesnr.	: (043) 389 77 69
Ons kenmerk	: 99/9352	Uw kenmerk	:
Bijlage(n)	: 1	Maastricht	: maart 1999

Onderwerp

A-locaties Bos in Limburg;
Onderzoek Waardevolle Bossen.

Het is mij een genoegen u hierbij het rapport "Onderzoek Waardevolle Bossen in Limburg" aan te bieden.

Dit rapport is in opdracht van Gedeputeerde Staten opgesteld. De totstandkoming van dit onderzoek betekent een nadere invulling van de in de Bosnota Limburg geformuleerde beleidslijn met betrekking tot het verbeteren van de bosfuncties. Met name het beleidsdoel om de natuurwaarden in de bossen te verhogen wordt hiermee een stuk concreter gemaakt.

In het "Project A-locaties Bos" heeft de provincie aangegeven dat in aanvulling op de eerder door het Rijk reeds geselecteerde "A-locaties Bos" onderzocht zal worden welke bosgebieden additioneel in aanmerking komen voor hetzelfde predikaat. Tevens zou worden bekeken wat nodig is om de geselecteerde gebieden duurzaam te beschermen en te ontwikkelen.

Het nu voorliggende rapport, opgesteld door ir. F.P. Kapsenberg, is hiervan het resultaat.

Met de selectie van de "A-locatiewaardige bossen" en "overige waardevolle bossen", wordt nadrukkelijk aangegeven wat de zogenaamde "kroonjuwelen" van de Limburgse bossen zijn.

Alleen met het vinden, benoemen en aanwijzen van de waardevolle bossen zijn we er nog niet. De provincie geeft een hoge prioriteit aan de instandhouding, ontwikkeling en bescherming van de gevonden locaties. Dit brengt zij onder meer tot uitdrukking door een specifiek voor dit doel ontwikkelde en vastgestelde subsidieregeling.

S.v.p. bij beantwoording
datum en kenmerk
vermelden

Bezoekadres:
Limburgaan 10
Maastricht
Randwyck

Postadres:
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
tel. (043) 389 99 99
fax (043) 389 70 81

bankrekening ING
67 94 11 372
postrekening
1060741